

EF-artiklene er skrevet av
HANS HENRIK RAMM,
KAI EIDE,
HELGE OLE BERGESEN og
PETTER WILLE

EF spesial

Kommisjonen står bak en rekke av de avanserte reformplaner som er fremmet innenfor sektorene miljøvern, industriutbygging, sosialpolitikk, anti-trust-lovgivning og distriktsutbygging. Kommisjonen har også på mange måter vist seg å være det progressive element som er de små EF-lands beste allierte overfor de stores treghet.

EF betyr styring av samfunnsutviklingen

Det moderne industrisamfunn stiller Europa overfor nye styringsproblemer. Mens femti-årenes politikere måtte konsentrere seg sterkest om å skape størst mulig økonomisk vekst, er det ganske andre problemer som møter sytti-årenes samfunnsledere. EF-samarbeidet bærer også preg av dette. Fra å være en ren tollunion i begynnelsen av seksti-årene, utvikler Fellesskapet seg nå til å bli et politisk instrument til bruk i en planmessig styring av Europas utvikling på sektorer som de enkelte nasjonalstater ikke har noen kontroll over. Norge må få medbestemmelse i denne politiske utvikling. Alternativet til europeisk styring er ikke nasjonal styring — men ukontrollert utvikling.

Den nyorientering som på denne måte har funnet sted i Fellesskapet, har gitt støtet til en enorm interesse for EFs muligheter som styrende instrument på de forskjellige sektorer. Fra fremtredende politikeres side har det vært tatt til orde for felles opplegg på stadig nye områder, og Kommisjonen har satt sine fagfolk i gang med omfattende utredningsprosjekter med sikte på konkrete forslag overfor Ministerrådet og medlemsstatene.

Resultatet av dette har vært en strøm av nye ideer og forslag. Ikke alle har hatt livets rett, og

mange forslag er forkastet. Men svært meget av det som nå blir båret frem gjennom Fellesskapets beslutningsprosedyre, bærer bud om verdifulle og fremtidsrettede reformer, og om reelle muligheter til å løse det post-industrielle samfunns alvorlige problemer.

I norsk EF-debatt får man høre om et stort antall "planer" og "rapporter", mange av dem knyttet til navn på politikere som er ganske ukjente for nordmenn. Av EF-motstanderne anvendes disse "fremtidsplanene" som det

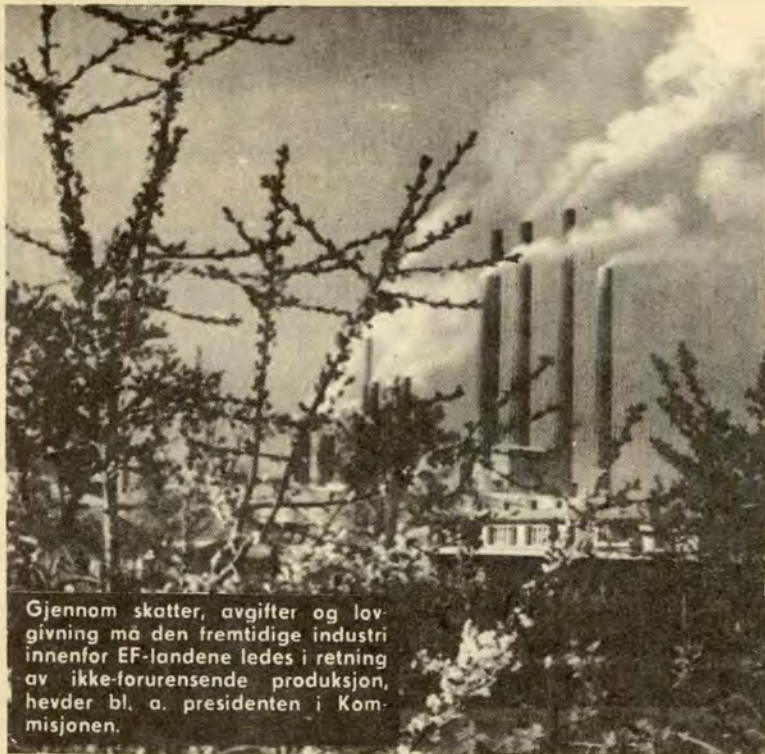
endelige bevis på at EF er på vei over i en slags "superstat" eller "europeisk stormakt". Men disse planene er ikke særlig mer mystiske eller hemmelighetsfulle enn vanlige utvalgsinnstillinger eller stortingsmeldinger fra den norske regjering. Det dreier seg om forslag til løsning av Europas styringsproblemer — på sektorer som økonomi, miljøvern, landbruk, industri, distriktpolitikk osv. På vanlig måte gjøres de til gjenstand for en politisk behandling — der idealisme og overmot blir

skrellet bort og resten tilpasset den nøkterne virkelighet. "Europas Forenede stater" vil fortsatt forbli virkelighetsfjern utopi!

I denne utgave av "EF-SPECIAL" kommenterer vi endel av de sektorer der europeisk styring har vist seg nødvendig. Foreløpig — og i mange år fremover — vil EF-tiltakene på alle disse felt bare arte seg som beskjedne supplement til de nasjonale tiltak. Vi tror imidlertid at det i fremtiden i større utstrekning vil bli nødvendig å se stadig flere saker i europeisk perspektiv —

men det vil kun skje som resultat av en politisk modningsprosess, der særlig de store land må venne seg til å få sin handlefrihet begrenset av internasjonale samarbeidsorganisasjoner.

Vi håper at noen av artiklene i dette "EF-SPECIAL" vil kaste lys over diffuse begreper som "Werner-plan", "Mansholt-manifest", "Spinelli-plan" og "Colonna-rapport" — foruten at vi presenterer andre forslag og målsetninger som ikke engang er kjent under noe spesielt navn.

Gjennom skatter, avgifter og lovgivning må den fremtidige industri innenfor EF-landene ledes i retning av ikke-forurensende produksjon, hevder bl. a. presidenten i Kommisjonen.

Kommisjonen president krever økologisk balanse

Sicco Mansholt, her under sin første pressekonferanse som nyutnevnt president i EF-kommisjonen.

«Morgendagens samfunn vil ikke kunne baseres på vekst, i det minste ikke på det materielle området.» Dette sitatet kunne gjerne vært hentet fra en av «Folkebevegelsens» brosjyrer. EF-motstanderne har lenge hevdet at medlemskap vil hindre en aktiv norsk miljøpolitikk, under henvisning til Roma-traktatens klare prioritering av økonomisk vekst. Var hele historien fortalt med Roma-traktaten, måtte også Unge Høyre gått mot EF. Men det politiske liv står ikke stille. Sitatet ovenfor er hentet fra en av Fellesskapets «fremtidsplaner». Ifølge motstanderne er disse planene skumle i virkeligheten trekker de opp meget fremtidsrettede reformforslag, som dette manifestet fra Kommisjonens nye president, Sicco Mansholt, om miljøvern og økologi i fremtidens samfunn...

Idag vet vi bedre enn å basere oss på femti-årenes ensidige vekst-filosofi. Det er nødvendig å utvikle nye målsettinger for den økonomiske politikken. Den materielle velstand må garanteres, men først og fremst må vi sikre vårt livsmiljø og de grunnleggende økologiske systemer. Målet må være balanse mellom mennesket og dets omgivelser - i et likevektssamfunn.

Men kan en slik målsetting gjennomføres innenfor EF, som ofte fremstilles som effektivitetens og teknokratiets høyborg?

Det er en klar selvmotsigelse i motstandernes argumentasjon på dette punkt. De prøver så godt de kan å skremme med «fremtidsplanene». Men når det passer dem bedre, betrakter de Fellesskapet helt statisk, eller verre: Slik det var i 1958, da Romatraktaten ble skrevet.

Særlig to dokumenter vitner om at en omfattende nyorientering er i ferd med å skje i Fellesskapet: Kommisjonens memorandum til Rådet og medlemsstatene om en felles miljøvernpolitikk («Spinelli-planen»), og Sicco Mansholts brev til den forrige president i Kommisjonen, det nettopp siterte Mansholts brev til den forrige president i Kommisjonen.

I Spinelli-planen fastslås det at miljøvernet «er en av de mest prekære og omfattende oppgaver som nå møter EF». Som hovedmålsetting tar man sikte på å begrense eller eliminere skade-

virkingene av de tekniske fremskritt og den økonomiske aktivitet generelt, under hensyntagen til «at kampen mot forurensning ikke gjøres til en kamp mot økonomisk vekst og fremskritt generelt». Kommisjonens forslag inneholder meget konkrete utkast til felles tiltak mot forurensninger av enhver art, og til omfattende forskningsprosjekter på denne sektor.

Mansholt-manifestet går langt videre. De politiske synspunkter det inneholder er foreløpig ikke satt på dagsorden i noe EF-organ, formelt sett, men det er hevet over enhver tvil at de vil stå sentralt når Kommisjonens endelige forslag til vedtak skal utarbeides i løpet av de nærmeste måneder.

Den nye Kommisjons-presidents tanker vitner om en frem-synthet og en perspektivrikdom som lenge har vært mangelfull hos norske politikere. Han sier rett ut at det økonomiske syn han forfekter «vil resultere i en klar reduksjon i materiell velferd pr.

innbygger ved begrensning av det frie forbruk av varer».

«EF må ikke lenger orientere sitt økonomiske system mot streben etter maksimal vekst og maksimering av brutto nasjonalprodukt», heter det videre i manifestet. «Det vil være ønskelig å undersøke på hvilken måte vi kan bidra til å opprette et økonomisk system som ikke lenger er basert på maksimal vekst pr. innbygger.»

Hovedpunktet i et slikt nytt system er den såkalte CR-produksjon (CR = clean and recycling), som innebærer at de alvorligste forurensninger elimineres, og at ressursforbruket bringes ned til et minimum.

Det siste vil man oppnå ved å utvikle «kretsløps-produksjon» i industrien, hvor de naturgitte ressursene forbrukes om og om igjen i et lukket system. På den måten kan man stoppe våre dagers uansvarlige rovdrift på råstoffer, som ikke kan fornyes.

For å få gjennomført en slik omfattende reform i praksis

fremlegger Mansholt følgende konkrete forslag:

1. Produkter som er utviklet i samsvar med de overfor nevnte prinsipper utstyres med et CR-sertifikat.

2. Skatte- og avgiftspolitikken må legges opp slik at de ikke-forurensende kretsløps-industrier favoriseres. Produksjon uten CR-sertifikat pålegges tunge avgifter.

3. Den økonomiske politikken må dessuten fremme varigheten av forbruksvarene.

For eksempel skal biler skattlegges sterkt de første fem årene, og siden mindre og mindre. Produksjon av goder som er «ikke essensielle» må kunne forbys eller belegges med høye avgifter.

4. En felles europeisk fordeling av råvarer

- for å prioritere den offentlige sektor

- for å unngå sløsing

- for å sikre alle like sjanser

5. Intens forskning på følgende felter:

- beskyttelse av miljøet
- økologisk og biologisk likevekt
- produksjon i et lukket kretsløp

Mansholt presiserer stadig at det er det nye utvidede Fellesskap, «De 10», som nå må påta seg å gjennomføre slike reformer.

Disse forslagene strider åpenbart mot en bokstavfortolkning av Roma-traktaten, og viser derfor at Fellesskapet er i ferd med å bevege seg bort fra traktatens foreldede målsetting.

Mansholt-manifestet dokumenterer at påstandene om at miljøvern-arbeidet i Norge ville bli vanskeliggjort innenfor EF, savner ethvert grunnlag. Dette utspillet viser at det stikk motsatte er tilfelle. Norske politikere har meget å lære av Mansholt og EF på dette felt.

Norsk skole i EF

Vi velger selv mål og midler

Det er kun Roma-traktaten som forplikter medlemslandene, og det er bare noen få og temmelig uforpliktende bestemmelser i traktaten som omhandler utdanningspolitiske spørsmål. Det gjelder artikkel 57 som gjelder gjensidig godkjenning av eksamensbevis og diplomer. (Disse spørsmål har også vært tatt opp på det nordiske plan og gjennom Europarådet).

Det er ikke truffet noen endelige vedtak om disse spørsmål, men kommisjonen har forelagt Rådet en rekke forslag til direktiver.

Forslagene dreier seg særlig om følgende yrker: arkitekter, ingeniører, leger, tannleger, farmasøyter, veterinærer og revisorer. Kommisjonens metoder for å oppnå gjensidig godkjenning av eksamener er meget fleksibel. Manganske enkelt sier til hverandre at «min eksamen er like god som din», og dermed kan et studium av et visst omfang i et land kvalifisere til stillinger og til videre utdanning også i andre land. Dette vil også gi medlemsstatene en garanti for kvaliteten av utdannelsen hos borgere fra andre medlemsland

som ønsker å bosette seg på deres territorium.

Kommisjonens forslag vil ikke føre til minsket råderett over pensum og arbeidsforum for den enkelte skole eller det enkelte land.

F. eks. når det gjelder arkitekter, går forslagene ut på at man setter opp en liste over skoler og fakulteter for arkitekter som finnes i Fellesskapet og hvis diplomer vil bli anerkjent som likeverdige.

Foruten artikkel 57, har man artikkel 128 hvor det heter at Ministerrådet skal fastsette prinsipper for gjennomføring av en felles yrkes opplæringspolitikk. Allerede i 1963 vedtok Rådet visse felles retnings-

linjer for prinsippene om yrkesopplæring i medlemslandene. Disse tilsvarende på alle vesentlige punkter de retningslinjer norske yrkesskoler arbeider etter.

På det nevnte møtet i EF-regi, som ble avholdt 16. november i fjor, besluttet man å opprette et Europa-Universitet i Firenze. Et annet prosjekt som er luftet, er tanken om et europeisk, pedagogisk senter. Senteret skulle ikke bare omfatte EF-landene, men hele Europa.

Som man ser, har EF-samarbeidet ikke ført til konkrete resultater av særlig betydning på utdanningssektoren. Når det gjelder internasjonalt samarbeid om utdanningsspørsmål,

har man faktisk fått gjort mer i andre fora. Det er også mye som tyder på at det råder en dyptgripende motstand blant EF-politikere mot å gå inn i noe forpliktende samarbeide på utdanningssektoren også i fremtiden.

Vi ville nok betegne flere sider ved EF-landenes utdanningsystemer som «gammeldags». Men i de fleste medlemslandene foregår det i dag et omfattende reformarbeid, i retning av noe vi kan kalle en «skandinavisering».

Man har i EF også vist stor uvilje mot det enkelte her i landet kaller rasjonaliserings-tiltak i skolen. De som ønsker større vekt lagt på økonomiske målsettinger i undervisningen, utvikling av undervisningsteknologi og normerte prøver, har vunnet lite gehør i EF.

EF-motstandernes argumenter har ofte vært dårlig underbygget. Heller ikke påstandene om at et EF-medlemskap vil få negative konsekvenser for vår utdanningspolitikk, har noe grunnlag i de faktiske forhold. Det er nemlig intet som tyder på at et medlemskap vil få noen følgbare konsekvenser for vår utdanningspolitikk.

Sterke tiltak mot Amerikanske konserner

Fra 1. juli i år må det store amerikanske selskapet «Continental Can» gi opp sin dominerende stilling på EF's emballasje-marked. Kommisjonen har nedlagt forbud mot at selskapet fortsetter med 60 % av markedet, og dette oppfattes som et gjennombrudd for en lang og hard kamp for økede EF-fullmakter på anti-trust-lovgivningens område. De senere års fremskritt, og dette gjennombrudd, har ført til en vesentlig øket aktivitet i Kommisjonen med overvåking av markedsregulerende tiltak blant de store private industri-selskaper.

Et utkast til Fellesskapets industripolitikk ble i 1970 lagt fram av Kommisjonen, i form av den såkalte «Colonna-rapporten». Denne rapporten fulgte opp de synspunkter som tidligere var fremkommet fra den franske sosialdemokrati Jean-Jaques Servan-Schreiber, som sterkt betonte nødvendigheten av at det ble bygget opp en europeisk industri, som kunne være et reelt alternativ til den amerikanske dominans. I en rekke tilfelle er det store amerikanske selskaper som idag har filialer i en serie land, og som dominerer markedene på flere felter. Disse store selskapene kan spille de enkelte nasjonal-stater opp mot hverandre, og oppnå for dem gunstigst mulige betingelser, skattemessig og miljømessig.

Colonna-rapporten anbefalte på dette grunnlag at EF skulle iverksette tiltak for å stimulere opprettelsen av flere europeiske selskaper, som skulle kunne presse de amerikanske ut av markedene. Rapporten var gjenstand for debatt i Ministerrådet i 1970, men konkrete løsninger vil måtte skje på ganske andre

grunnlag enn de løse målsettinger som blir trukket opp i rapporten.

Nødvendigheten av å prioritere den spesifikt europeiske industri fremgår av følgende tall som gjelder fusjoner og bedriftsovertagelser fra 1961 til 1969: I 1861 tilfelle var tredjeland involvert — nesten utelukkende USA; mens bare 257 fusjoner og overtagelser foregikk over EFs indre grenser. Den amerikanske industri bygger ut sin suverene dominans — og den europeiske ligger langt etter.

Den 30/6 1970 fremla Kommisjonen forslag til en europeisk selskapslov. Alle firmaer med sete i flere land, må, hvis denne loven blir vedtatt av Rådet, følge reglene som er gitt her. Forslaget innebærer blant annet omfattende regler for innføring av bedriftsdemokrati i disse selskapene. En tredjepart av representantskapet utpekes av de ansatte, og et bedriftsråd skal kun representere de ansatte. Bedriftsrådet får vetorett i saker som angår rekruttering, karriere, oppsigelser, industriell utdanning, helse og sikkerhet på arbeidsplassene, lønnsystemer, daglig arbeidstid og ferie. Bedriftsrådet skal ha samme informasjon som aksjonærene.

Parallellt med arbeidet for å få de store selskapene organisert etter samme opplegg, har også gått et bevisst arbeid fra Kommisjonens side for å skaffe

seg bedre fullmakter til å føre kontroll med, og eventuelt bryte opp, internasjonale firmaer eller karteller som dominerer en urmelig stor del av det europeiske marked. Firmaer som inngår for-

skjellige former for samarbeidsavtaler har meldeplikt til Kommisjonen, men arbeidet gikk i begynnelsen tregt, fordi Kommisjonens fullmakter ikke gikk ut over forbud mot avtaler som virket forstyrrende «på det felles marked».

Det er på denne bakgrunn man må betrakte den statistikk som i den senere tid er benyttet i Norge, hentet fra 1966: Av 37.000 saker (vesentlig meldinger, et lite antall klager) hadde Kommisjonen bare ferdigbehandlet 16 pr. 31. mars. Året etter foretok man en prinsippavgjørelse som angikk 30.000 av disse sakene, som var trivielle agenturkontrakter.

og dermed var de bragt ut av verden. Siden 1966 er selvsagt nye meldepliktige avtaler inngått, samtidig som tempoet for saksbehandling er skrudd radikalt opp. I løpet av året 1971 ferdigbehandlet Kommisjonen 2.113 meldinger av et totalt antall på 9.322, og avgjorde 32 klager av et totalt antall på 78. Av saker reist av Kommisjonen selv var det inn-til 1/1 1971 106, hvorav 25 var ferdigbehandlet.

For å få et inntrykk av det økede tempo i behandlingen av slike saker, kan det nevnes at det i 1971 bare ble aktualisert totalt 99 nye saker, mens 2.170 tilsammen ble sluttbehandlet.

Mansholts landbruksplan:

EF-bønder demonstrerer mot Mansholts landbruksplan. — Men de valgte feil mann, hevder sosialisttidsskriftet AGENOR.

VARMT HYLDET AV SOSIALISTER

Hvis det er noen av EF's «planer» som er blitt maksimalt utnyttet av de norske EF-motstanderne som skremselspropaganda, er det vel nettopp Sicc Mansholt's to landbruksplaner. Desto mer overraskende må det da være for disse kretser å lese hva det venstre-sosialistiske tidsskriftet «AGENOR» skriver i en kommentar til bondedemonstrasjonene i Brussel i fjor: «Hvis det var en mann disse bondene skulle ha jublet for og støttet opp om, var det Sicc Mansholt... «De tiltakene som Ministerrådet kuttet bort fra planen representerte et klart politisk valg — et fundamentalt sosialistisk valg...»

Det var i mars i fjor at 100.000 bønder fra EFs medlemsland marsjerte gjennom Brussel. På plakaten deres sto «høyere priser» og «heng Mansholt!». Under tumultene ble en demonstrant drept, og en rekke matvareforretninger smadret.

Bakgrunnen for bondenes misnøye var at førstehåndsprisene hadde stått uforandret i flere år. Særlig for de små og fattige bønder var det vanskelig å møte de økende leveomkostninger med de samme inntekter. Symbolet på Fellesskapets landbrukspolitik ble den av alle kjente Sicc Mansholt, av mange fremstilt som den som nettopp ville småbøndene til livs. Slik gikk det til at nettopp Mansholt ble gjenstand for raseriet.

Men hva var det Mansholt egentlig hadde foreslått — og hva var det blitt vedtatt av Rådet? De demonstrerende bønder had-

de liten kjennskap til dette — og små forsøk ble gjort på å informere dem, mener AGENOR.

Det var problem Rådet sto overfor — og som Mansholt klart erkjente — var at lav-inntektsbøndenes levestandard ville koste enorme beløp, hvis den skulle bedres ved hjelp av prisøkninger. En liten prisøkning kunne f.eks. gi de fattige bondene en øket årsinntekt på 1000,- kroner — men den samme prisøkning ville bety 10.000 kroner i inntektsøkning for de store bondene. Samtidig ville høyere priser føre til større overskuddslagre, som måtte eksporteres med eksportsubsidier. Øket utbud på verdensmarkedet ville gi lavere priser, og øke behovet for eksportsubsidier. Ganske enorme utgifter ville derfor være nødvendig for å skaffe de fattige bondene beskjedne inntektsøkninger. Rådet var klar over dette, og vegret seg for annet enn meget beskjedne prisøkninger.

Men Sicc Mansholt var den eneste som virkelig tok konsekvensen av problemene! Hans forslag gikk ut på at småbøndenes stilling istedet skulle bedres ved en serie direkte bevilgninger — som ikke trakk med seg hele kjedereaksjonen av subsidier til folk som ikke trengte det. Bare noe av det slapp gjennom i Rådet. Noe mer er sluppet gjennom i de senere uker, ved landbruksministrenes nye forlik. Men problemene eksisterer fortsatt. Bare norske bønder har fått innrømmet ordninger som gjør at deres subsidier har fullt omfang, uansett prispolitikken.

Alle EF-motstandere har godt av å lese hvordan den sosialist-

iske redaksjon i «AGENOR» beskriver Mansholts forslag:

«Slik Rådet kuttet ned Mansholt-planen viste de noe mer enn et ønske om å spare skattepenger — de ble allikevel sløst bort ved deres uansvarlige prispolitikken. De tiltakene som ble droppet representerte et klart politisk valg — et fundamentalt sosialistisk valg — om den fremtidige form for landbruket. Når EFs landbruksbefolkning allikevel synker med en halv million pr. år, går utviklingen mot stadig større enheter, eiet av enkeltstående rike bønder, av foredlingsindustriene, eller av kapitalistiske spekulanter. Det valg som står åpent for de fleste yngre menn er å bli et landsbygdsproletariat, som møter verre behandling, og er mindre i stand til å reagere, og mindre innflytelsesrike enn industriarbeiderne.

Mansholts mening var anderledes: Å oppmuntre utleie av land, til kontrollerte priser, istedet for direkte salg og arv; å gi direkte utbetalinger til grupper av bønder over 45, som ikke kan skaffe seg levebrød fra landbruket med Rådets priser; og å hjelpe små bønder som vil modernisere gårdene, men som ikke kan det uten komme for sterkt i gjeld. Alt dette sa Ministerrådet nei til — og foretrakk det enkle virkemiddel som er prisøkninger.»

Fra Unge Høyres side kan vi bare si at disse «sosialistiske» tiltakene ikke forekommer særlig radikale — men langt mer moderne og fremtidsrettede enn EFs nåværende landbrukspolitik, for ikke å snakke om det skremmebilde som EF-motstanderne idag forsøker å tegne.

EF-lønningene doblet på 13 år

Dannelsen av Fellesskapet i 1958 har senere ført til en vesentlig øket stigningstakt for de enkelte arbeidstageres lønninger i de seks opprinnelige EF-land. Kommisjonen opplyste nylig at tallene for 1971 viser en fordobling av gjennomsnittlig reallønn for EF-lønnsstagerne fra 1958 til 1971, samtidig som man har gjort store fremskritt med arbeidstidsforkortelse og øket ferie. I perioden 1958-1970 økte brutto

timelønn i industrien med 88 %. Tilsvarende tall var 40 % for Storbritannia, og fra 50 til 75 % for Danmark og Norge.

Gjennomsnittlig reallønnsstigning i perioden 1958-1968 var 20 % for Storbritannia og 43 for Norge. I Italia øket lønne med 55 %, i Tyskland med 66 %, i Nederland med 75 %, i Luxembourg med 46 %, i Frankrike med 41 % og i Belgia med 47 %.

EF
spesial

EXTRA NR. 5 / 1972

Utgiver: Unge Høyres Landsforbund,

Adresse: Stortingsgt. 20
Poststed: Oslo 1

Redaktør: Per-Kristian Foss

Trykkeri: A.s. ALL-TRYKK, Oslo

EF-medlemskap betyr kraftinnsats i distrikts-Norge

Europeisk distriktpolitikk vil i fremtiden bety en langt mer hardhendt prioritering av utkantområdene i forhold til de sentrale pressområder. Særlig i Kommisjonen er man opptatt av at europeisk fellesskap må innebære at man har et felles ansvar for å løse de problemer som oppstår i hele området: Distriktsproblemerne i utkantene og pressproblemerne i de sentrale områder. Følges disse synspunktene opp, vil vi i fremtiden få en total kanalisering av ressurser fra f. eks. sentral-Tyskland, Paris og BeNeLux-landene, og ut til f. eks. Nord-Norge og Syd-Italia. En begynnende tenkning langs disse linjer finner man i den foreløpige distriktpolitiske plan som ble lagt frem av Kommisjonen i 1969.

Kommisjonen tar i denne plan meget sterkt til orde for at Fellesskapet ikke lenger skal betrakte distriktpolitikk som utelukkende medlemsstatenes eget ansvar, men at man betrakter EF som en helhet, og iverksetter tiltak for å skape balanse mellom alle regioner. (Romatraktaten: EF tar sikte på å "minke ulikhetene mellom de enkelte områder og bedre vilkårene for de minst utviklede".)

Delvis i denne planen, og delvis senere, har Kommisjonen fremsatt følgende konkrete forslag til distriktpolitiske tiltak som kommer som supplement til de nasjonale:

Konkrete forslag

1. Over en femårsperiode skal det benyttes 250 millioner dollar av Fellesskaps-midler til regionale støttetiltak i typiske jordbruksdistrikter. Disse skal ytes i form av en støtte på inntil 11.000 kroner til hver arbeidsplass som opprettes i industri eller servicenæringer.
2. Det skal etableres et rente-subsidieringsfond for distrikts-utbyggingstiltak.
3. Det skal opprettes en permanent komite for regional utbygging.

Minst like interessant er et forslag fra kommisjonen som ble vedtatt av Rådet 20/10 i fjor. Bakgrunnen for vedtaket var et ønske om å få slutt på endel "overbud" i de regionalpolitiske tiltakene, som lenge hadde forekommet i endel av EFs mer sentrale strøk. Faktisk ble ganske omfattende statlig subsidiering av egen industri foretatt under dekke av distriktpolitiske målsettinger. Men det som ved hjelp av god fantasi kan betegnes "utkant", f.eks. i Belgia, vil åpenbart være typisk pressområde, vurdert fra Sicilia, eller for den saks skyld, fra Finnmark. Slik statlig subsidiering tjener derfor åpenbart ikke den felles distriktpolitiske målsetting, og skaper også unødvendige konkurransefor-skyninger.

Utkant fra pressområde

De regler som på denne bakgrunn er fastsatt omfatter det meste av Fellesskapet, de såkalte sentrale områder. For de perifere områders vedkommende, Sør-Italia, områder i Øst- og Sørvest-Frankrike, i Berlin og ved den øst-tyske grense vil det bli utarbeidet egne regelverk under hensyn til disse spesielle problemer.

De nye retningslinjene sier at støtten til en bestemt investering i disse områdene skal gis i form av investeringsstøtte eller annen støtte som kan regnes om til investeringsstøtte. Andre støttetiltak skal utvikles innen 1. januar 1973. Som støtte som kan regnes om har vi f.eks. skattelettelser i tilknytning til bestemte investeringer og renterabatter på lån til bedrifter for å finansiere visse investeringer.

For Norges vedkommende har talsmann for Kommisjonen gjentagne ganger gitt uttrykk for at praktisk talt hele vårt land — med unntak av Oslo-gryta — vil komme med blant de "perifere områder". Ettersom de nasjonale myndigheters syn ble tillagt stor betydning ved den opprinnelige deling av de seks, skulle det ikke være noe problem for Norge å få dette syn godkjent av Rådet. Også det regjeringsnedsatte "Skånland-utvalget" regner med dette, og antar vedtaket vil føre til at "det ikke blir nødvendig å bruke så sterke virkemidler i konkurransen med andre land om etablering, som i det tilfelle at

slike begrensninger ikke var etablert".

Støtte til Nord-Norge

Det er sannsynlig at Kommisjonen vil fremme forslag til en egen Nord-Norge-plan, om Norge blir fullt medlem av EF.

I tillegg til de overfor nevnte tiltak vil også Sosialfondet, etter å ha gjennomgått en reform, nå kunne brukes i sterkere grad til distriktpolitikk. Fondet kan nå brukes til tiltak i spesielle distrikter som: Distrikter hvor jordbruket sysselsetter mer enn 20% av yrkesbefolkningen, distrikter plaget av vanskeligheter i de dominerende industrigrener på stedet, distrikter hvor mer enn 3% av yrkesbefolkningen har vært uten arbeid i mer enn 6 måneder, distrikter hvor balansen mellom fraflytting og tilvekst i be-

EF ønsker å samordne deler av medlemslandenes distriktpolitikk slik at en samlet innsats kan settes inn der det virkelig er behov. Derfor er det av hensyn til bl. a. Nord-Norge at Kommisjonen nekter Belgia å gi distriktsutbyggings-subsidier til bedrifter som etableres midt i Europas sterkeste pressområde.

folkningen har vært negativ i mer enn 2 år og distrikter rammet av katastrofer. I slike distrikter kan Fondet yte en støtte på opptil 50% til programmer som er underlagt nasjonale myndigheter.

I mars i år vedtok Rådet i prinsippet å bruke en større del av fellesskapsmidlene til distriktpolitiske tiltak. Det arbeides med en rapport som skal inneholde konkrete forslag om hvor finansielle midler kan finnes, og om hvordan de eksisterende kan utnyttes bedre.

Det vil være avgjørende for Norges valg mellom medlemskap og handelsavtale med EF hvordan våre muligheter for en harmonisk utvikling av landsdelene vil bli i fremtiden. Blir de foreliggende målsettinger for en felles distriktpolitikk vedtatt og fulgt opp, er det klart at medlemskap vil være å foretrekke. Men også uten dette supplement vil en handelsavtale medføre større usikkerhet. Flere av de næringer som har størst behov for EF-markedet befinner seg nettopp i utkant-Norge, og det er særlig for disse næringer forhandlingene om handelsavtale vil bli vanskelige.

Frihandelsavtale -- store problemer

Blant annet gjelder det for aluminiumsindustrien, ferrolegeringsindustrien og treforedlingsindustrien at EF vil kreve lenger tollavtrapningsperiode enn for andre næringer, foruten en generell beskyttelsesklauseul der EF når som helst skal kunne pålegge full toll hvis problemer oppstår for EFs egen industri. Alle fiskeriprodukter vil bli holdt utenfor enhver handelsavtale. Dette vil skape usikre markedsforhold for utkantnæringene, og hindre deres utvikling.

Men vi må gå ut fra at selv ikke de mest innbittne EF-motstandere er så uansvarlige at de ikke ønsker noen tilknytning til Fellesskapet overhodet.

Full sysselsetting - også et EF mål

"Full og bedre sysselsetting", «større sosial rettferdighet i fordelingen av samfunnsgodene» og «bedre livsvilkår i videste forstand» er de tre hovedmålsettingene som Kommisjonen trekker opp i et langsiktig diskusjonsgrunnlag for en fremtidig sosialpolitikk i EF. Planen ble utarbeidet i 1971 under ledelse av Albert Coppé, som har ansvaret for sosialpolitikken i Kommisjonen.

Dette sosialpolitiske dokument er delvis grunnlagt på EFs vedtatte økonomiske program for perioden 1971-75, der det bl.a. heter at "Fellesskapets økonomiske politikk ikke kan være begrenset til de felles mål som vekst og stabilitet".

"Den får sin rette betydning ved sin medvirkning til bedring av livsvilkårene", heter det videre, "den må sikte både mot å heve levestandarden og å bedre leveforholdene, den må også hjelpe til å fremme større solidaritet til beste for de minst favoriserte grupper av befolkningen".

Coppe-planen tar sterkt til orde for at sosialpolitikken ikke må re-

dueres til sektortenkning, men at sosiale målsettinger må integreres i all økonomisk og samfunnsmessig aktivitet. Særlig vekt legges den på trivselsproblematikken, og understreker bl.a. betydningen av langt bedre helsemessige og miljømessige forhold på arbeidsplassene.

Mens Roma-traktaten i sin tid ikke gikk lenger enn til å bruke uttrykket "bedre sysselsettingsmuligheter", er det verd å merke seg at Kommisjonen i Coppe-planen binder seg til målet "full og bedre sysselsetting". I avsnittet om sysselsettingen legges det vekt på tryktheten for arbeidstagerne. Man erkjenner at arbeidskraften nødvendigvis ikke kan være fullstendig ubevegelig, men understreker at bevegelighet av arbeidskraften ikke kan bety at den enkelte arbeidsplass gjøres usikker. "Derfor må arbeiderne ha sikkerhet for at deres lønninger vil bli opprettholdt under en omskoleringsperiode, og at andre utgifter som følger skifte av arbeid vil bli refundert", heter det.

Det er verd å merke seg at ingen slike garantier er gitt av norske offentlige myndigheter i dag, til tross for at også norsk som all annen industri jevnlig gjennomgår strukturforandringer.

Sosial rettferdighet innebærer

en riktigere fordeling av inntekter og formuer, og nødvendig-gjør en vesentlig forbedring i livsstandarden for den store majoritet i befolkningen. Særlig gjelder dette grupper utenfor de dynamiske sektorer i økonomien, heter det. Den best mulige beskyttelse må gis det enkelte menneske i en rekke omstendigheter: Sykdom, uførhet, arbeidsløshet, industriell risiko, forsørgerbyrde og alderdom.

Av særlig interesse er det at Coppe-planen understreker nødvendigheten av like muligheter for alle grupper i arbeidslivet. Særlige tiltak må iverksettes for å sikre yngre mennesker arbeidsmuligheter på sine hjemsteder, der hvor næringsgrunnlaget er svakt. Kvinner må likestilles ved at de får adgang til alle typer arbeid, det må opprettes fullstendig lønnsmessig likestilling, det må opprettes flere deltidsstillinger, kvinner må spille en større rolle i fagforeningene, og fellesskapet må skaffe de nødvendige hjelpetiltak som gjør arbeid ute forenlig med familielivet.

For eldre arbeidere tar Kommisjonen til orde for en reform av trygdesystemene, slik at man lettere kan ta deltidsarbeid, lavere betalt arbeid o.l., selv om man er alderstrygdet.

Planen anbefaler også en langt sterkere grad av integrasjon av handikappede og fremmedarbeidere også fra tredjeland og den normale arbeidssituasjon.

Det tredje hovedmål, bedre livsvilkår, er fulgt av en rekke konkrete forslag. Både psykologisk og helsemessige problemer på arbeidsplassene må kartlegges og bekjempes. En rekke miljømessige tiltak foreslås prioritert. Støyp problemer, forurensete stoffer, problemer med skiftarbeid, arbeidsulykker, arbeidsnevroser, og boligforhold kommenteres spesielt.

Utviklingen på arbeidsmarkedet i EF-landene tar meget gunstig frem til 1970, med bl.a. en reduksjon av relativ arbeidsløshet fra 3,4% i 1958 til 1,7% i 1970. Arbeidsløsheten har siden steget i de fleste vest-europeiske land, som følge av den internasjonale lavkonjunktur, og tallet på fremmedarbeidere har steget overalt. I Europa er det særlig England, Sverige og Sveits som har merket problemene, men EF-landene har også hatt negative utslag. I denne sammenheng er det av særlig betydning at EF studerer de sosialpolitiske problemer nøye, og at nødvendige tiltak treffes. Coppe-planen danner et godt utgangspunkt for dette arbeidet.